

KONWENCJA

o rozstrzygnięciu w drodze arbitrażu sporów cywilnoprawnych wynikających ze stosunków współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej,

podpisana w Moskwie dnia 26 maja 1972 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 26 maja 1972 roku została sporządzona w Moskwie Konwencja o rozstrzygnięciu w drodze arbitrażu sporów cywilnoprawnych wynikających ze stosunków współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej.

Przekład.

KONWENCJA

o rozstrzygnięciu w drodze arbitrażu sporów cywilnoprawnych wynikających ze stosunków współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej

Rządy Ludowej Republiki Bułgarii, Węgierskiej Republiki Ludowej, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Mongolskiej Republiki Ludowej, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Socjalistycznej Republiki Rumunii, Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej

kierując się dążeniem do zapewnienia warunków prawnych sprzyjających dalszemu pogłębianiu i doskonaleniu wzajemnej współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej,

wychodząc z założenia, że należyte rozstrzygnięcie spornych spraw powstających w toku realizacji tej współpracy sprzyja jej pomyślnemu rozwojowi,

biorąc pod uwagę, że działające w ich Państwach sądy arbitrażowe wykazały swoją przydatność, jako skuteczne narzędzie rozstrzygnięcia sporów, związanych z operacjami handlu zagranicznego oraz

w celu jeszcze szerszego wykorzystania tych sądów arbitrażowych przez poddanie ich właściwości sporów cywilnoprawnych wynikających ze stosunków we wszystkich dziedzinach współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej,

uzgodniły co następuje:

Artykuł I

1. Wszelkie spory między organizacjami gospodarczymi, wynikające z umownych i innych stosunków cywilnoprawnych, powstających między nimi w toku współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej Państw uczestniczących w niniejszej Konwencji, podlegają rozpoznaniu w drodze arbitrażu, z wyłączeniem tych sporów spod właściwości sądów państwowych.

2. Przez stosunki, o których mowa w ustępie 1, rozumie się zarówno stosunki z umów sprzedaży towarów, umów o specjalizacji i kooperacji w produkcji, umów o dzieło, umów o wykonanie prac budowlanych, montażowych, projektowych, poszukiwawczych, naukowo-badawczych, projektowo-konstrukcyjnych i eksperymentalnych,

КОНВЕНЦИЯ

o разрешении арбитражным путем гражданско-правовых споров, вытекающих из отношений экономического и научно-технического сотрудничества

Правительства Народной Республики Болгарии, Венгерской Народной Республики, Германской Демократической Республики, Монгольской Народной Республики, Польской Народной Республики, Социалистической Республики Румынии, Союза Советских Социалистических Республик и Чехословацкой Социалистической Республики,

руководствуясь стремлением обеспечить благоприятные правовые условия для дальнейшего углубления и совершенствования взаимного экономического и научно-технического сотрудничества,

исходя из того, что надлежащее разрешение спорных вопросов, возникающих в ходе осуществления этого сотрудничества, способствует его успешному развитию,

учитывая, что арбитражные суды в их странах оправдали себя на практике в качестве эффективного инструмента разрешения споров, связанных с внешнеторговыми операциями, и

в целях еще более широкого использования этих арбитражных судов путем отнесения к их ведению гражданско-правовых споров, вытекающих из отношений по всем видам экономического и научно-технического сотрудничества,

договорились о нижеследующем:

Статья I

1. Все споры между хозяйственными организациями, вытекающие из договорных и иных гражданско-правовых отношений, возникающих между ними в процессе экономического и научно-технического сотрудничества стран-участниц настоящей Конвенции, подлежат рассмотрению в арбитражном порядке с исключением подсудности таких споров государственным судам.

2. Под отношениями, указанными в пункте 1, понимаются как отношения по договорам купли-продажи товаров, о специализации и кооперировании производства, выполнении подрядных, строительных, монтажных, проектных, изыскательских, научно-исследовательских, проектно-конструкторских и экспериментальных работ, транспортно-экспедицион-

umów o transportowe, spedycyjne i inne usługi, jak i inne stosunki cywilnoprawne, powstające w toku współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej Państw uczestniczących w niniejszej Konwencji.

3. Przez organizacje gospodarcze w niniejszej Konwencji rozumie się mające siedzibę w różnych Państwach uczestniczących w niniejszej Konwencji przedsiębiorstwa, trusty, zjednoczenia, kombinaty, centralne zarządy (zarządy), działające na zasadach rozrachunku gospodarczego, a także instytuty naukowo-badawcze, biura projektowe i konstrukcyjne i inne tego rodzaju organizacje, będące przedmiotami prawa cywilnego.

Artykuł II

1. Spory określone w artykule I podlegają rozpoznaniu przez sąd arbitrażowy przy izbie handlowej w Państwie, na którego terytorium ma siedzibę pozwany, albo jeżeli strony tak się umówią — w Państwie trzecim uczestniczącym w niniejszej Konwencji.

2. Jeżeli do rozpoznawania określonych rodzajów sporów istnieją w Państwach uczestniczących w niniejszej Konwencji specjalistyczne sądy arbitrażowe, to za obopólną zgodą stron będą one rozpoznawane przez te sądy.

3. Powództwo wzajemne i roszczenie o potrącenie, wynikające z tegoż stosunku prawnego co powództwo główne, podlegają rozpoznaniu przez ten sam sąd arbitrażowy, który rozpoznaje powództwo główne.

Artykuł III

1. Nie podlegają rozpoznaniu przez sądy arbitrażowe roszczenia dotyczące obowiązku zawarcia umowy bądź też przyjęcia poszczególnych warunków umowy.

2. Postanowienie ustępu 1 niniejszego artykułu nie narusza właściwości sądu arbitrażowego do rozpoznania roszczeń strony poszkodowanej o zapłatę kary przewidzianej za naruszenie umowy o zawarcie umowy w przyszłości albo o wynagrodzenie szkody wyrządzonej przez takie naruszenie.

Artykuł IV

1. Orzeczenia sądów arbitrażowych wymienionych w artykule II ustęp 1 są ostateczne i obowiązujące. Strony sporu wykonują je dobrowolnie.

2. Orzeczenia te uważa się za uznane bez dalszego postępowania; podlegają one wykonaniu w każdym z Państw uczestniczących w niniejszej Konwencji w tym samym trybie, co prawomocne orzeczenia państwowych sądów Państwa, w którym mają one być wykonane.

3. Postanowienia ustępów 1 i 2 niniejszego artykułu stosuje się odpowiednio do ugód, zatwierdzonych przez sąd arbitrażowy.

4. Postanowienia ustępów 1 i 2 niniejszego artykułu odnoszą się także do orzeczeń specjalistycznych sądów arbitrażowych, wymienionych w artykule II ustęp 2 niniejszej Konwencji, oraz do ugód, zatwierdzonych przez specjalistyczny sąd arbitrażowy, jeżeli ustawodawstwo Państwa, w którym ma swoją siedzibę taki sąd arbitrażowy, nie stanowi inaczej.

5. Nie wykonane dobrowolnie orzeczenia sądów arbitrażowych, wymienionych w artykule II niniejszej Konwencji, i ugody zatwierdzone przez te sądy, mogą być

nych i innych usług, tak i другие гражданско-правовые отношения, возникающие в процессе экономического и научно-технического сотрудничества стран-участниц Конвенции.

3. Под хозяйственными организациями в смысле настоящей Конвенции понимаются предприятия, тресты, объединения, комбинаты, действующие на хозяйственном расчете главные управления (управления), а также научно-исследовательские институты, проектно-конструкторские бюро и другие подобного рода организации, являющиеся субъектами гражданского права и имеющие местонахождение в различных странах-участницах настоящей Конвенции.

Статья II

1. Споры, указанные в статье I, подлежат рассмотрению в арбитражном суде при торговой палате в стране ответчика или по договоренности сторон в третьей стране-участнице настоящей Конвенции.

2. В тех случаях, когда для рассмотрения отдельных категорий споров в странах-участницах Конвенции существуют специализированные арбитражные суды, рассмотрение таких споров по взаимному согласию сторон будет осуществляться этими арбитражными судами.

3. Встречный иск и требование о зачете, вытекающие из того же правоотношения, что и основной иск, подлежат рассмотрению в том же арбитражном суде, который рассматривает основной иск.

Статья III

1. Рассмотрению арбитражными судами не подлежат требования о понуждении к заключению договора или принятию отдельных договорных условий.

2. Положение пункта 1 настоящей статьи не затрагивает компетенции арбитражного суда по рассмотрению требований потерпевшей стороны об уплате штрафа, предусмотренного за нарушение договора о заключении договора в будущем, или о возмещении убытков, причиненных таким нарушением.

Статья IV

1. Решения арбитражных судов, указанных в пункте 1 статьи II, являются окончательными и обязательными. Они исполняются сторонами добровольно.

2. Эти решения считаются признанными без дальнейшего производства и подлежат исполнению в любой из стран-участниц Конвенции в таком же порядке, как и вступившие в законную силу решения государственных судов страны исполнения.

3. К мировым соглашениям, утвержденным арбитражным судом, применяются соответственно положения пунктов 1 и 2 настоящей статьи.

4. Положения пунктов 1 и 2 настоящей статьи относятся также к решениям специализированных арбитражных судов, указанных в пункте 2 статьи II настоящей Конвенции, и к мировым соглашениям, утвержденным специализированным арбитражным судом, поскольку иное не предусмотрено законодательством страны, где находится такой арбитражный суд.

5. Не исполненные в добровольном порядке решения арбитражных судов, указанных в статье II настоящей Конвенции, и мировые соглашения, утвержденные этими су-

przedłożone do wykonania przymusowego w ciągu 2 lat. Ten termin przedawnienia liczy się od dnia doręczenia orzeczenia arbitrażowego stronie żądającej wykonania, a w razie wysłania orzeczenia pocztą — od daty stempla urzędu pocztowego na potwierdzeniu przyjęcia listu poleconego do wysłania. W odniesieniu do ugody wymieniony okres czasu liczy się od dnia zawarcia ugody.

Artykuł V

1. Właściwy sąd Państwa, w którym dochodzi się wykonania, może odmówić spowodowania wykonania orzeczenia arbitrażowego tylko w przypadku:

a) jeżeli orzeczenie zostało wydane z naruszeniem zasad właściwości, ustanowionych przez niniejszą Konwencję, albo

b) jeżeli strona, przeciwko której zapadło orzeczenie arbitrażowe, udowodni, że była pozbawiona możliwości obrony swych praw w wyniku naruszenia zasad postępowania arbitrażowego lub na skutek innych okoliczności, którym nie mogła zapobiec ani też o których nie mogła zawiadomić sądu arbitrażowego, albo

c) jeżeli strona, przeciwko której zapadło orzeczenie arbitrażowe, wykazała, że to orzeczenie zgodnie z ustawodawstwem Państwa, w którym zostało wydane, zostało uchylone albo że jego wykonanie zostało zawieszona.

2. W razie odmowy spowodowania wykonania orzeczenia arbitrażowego z przyczyn wymienionych w punktach „a” i „b” ustępu 1 niniejszego artykułu strona, na której rzecz było ono wydane, ma prawo wnieść nowe powództwo oparte na tej samej podstawie do właściwego organu w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia uprawomocnienia się postanowienia o takiej odmowie.

Artykuł VI

1. W sprawach uregulowanych niniejszą Konwencją w stosunkach między Państwami uczestniczącymi w niej nie mają zastosowania postanowienia wcześniej zawartych między nimi dwustronnych i wielostronnych umów, z wyjątkiem umów, na mocy których poszczególne kategorie sporów cywilnoprawnych poddane są wyłącznej właściwości określonych organów.

2. Niniejsza Konwencja nie ma zastosowania także do sporów cywilnoprawnych, które zgodnie z ustawą krajową, obowiązującą w chwili podpisania Konwencji, podlegają wyłącznej właściwości organów sądowych lub innych organów państwowych.

Artykuł VII

Niniejsza Konwencja nie dotyczy spraw będących w toku w dniu wejścia jej w życie.

Artykuł VIII

1. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji przez Państwa, które ją podpisały. Dokumenty ratyfikacyjne będą złożone na przechowanie w Sekretariacie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, który będzie wykonywał funkcje depozytariusza Konwencji.

2. Niniejsza Konwencja wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od dnia złożenia depozytariuszowi piątego dokumentu ratyfikacyjnego.

дами, могут быть предъявлены к принудительному исполнению в течение двухлетнего срока. Этот срок давности исчисляется со дня вручения арбитражного решения стороне, требующей исполнения, а при отправке решения по почте — с даты штампа почтового ведомства о принятии заказного письма к отправлению. В отношении мирового соглашения указанный срок исчисляется со дня заключения такого соглашения.

Статья V

1. В приведении в исполнение арбитражного решения может быть отказано судебным исполнительным органом страны исполнения только в том случае:

a) если решение было вынесено с нарушением правил о компетенции, установленных настоящей Конвенцией, или

b) если сторона, против которой вынесено решение, докажет, что она была лишена возможности защищать свои права вследствие нарушения правил арбитражного производства или вследствие других обстоятельств, которые она не могла предотвратить, а также уведомить арбитражный суд об этих обстоятельствах, или

в) если сторона, против которой вынесено арбитражное решение, докажет, что это решение на основании национального законодательства той страны, в которой оно было вынесено, отменено или приостановлено исполнением.

2. В случае отказа в приведении арбитражного решения в исполнение по мотивам, указанным в подпунктах «а» и «б» пункта 1 настоящей статьи, сторона, в пользу которой оно было вынесено, вправе предъявить новый иск по тому же самому основанию в компетентном органе в течение трехмесячного срока, считая со дня вступления в силу постановления о таком отказе.

Статья VI

1. По вопросам, урегулированным настоящей Конвенцией, в отношении между странами — ее участницами не применяются положения ранее заключенных ими двусторонних и многосторонних соглашений, за исключением соглашений, в силу которых отдельные категории гражданско-правовых споров отнесены к исключительной компетенции определенных органов.

2. Настоящая Конвенция не применяется также к гражданско-правовым спорам, которые в соответствии с национальным законом, действующим на момент подписания Конвенции, входят в исключительную компетенцию судебных органов или других государственных органов.

Статья VII

Настоящая Конвенция не затрагивает дела, находящиеся в производстве на день вступления Конвенции в силу.

Статья VIII

1. Настоящая Конвенция подлежит ратификации подписавшими ее странами. Ратификационные грамоты сдаются на хранение в Секретариат Совета Экономической Взаимопомощи, который будет выполнять функции депозитария этой Конвенции.

2. Настоящая Конвенция вступит в силу на девяностый день, считая со дня сдачи на хранение депозитарию пятой ратификационной грамоты.

3. W stosunku do Państw, których dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone depozytariuszowi po wejściu w życie niniejszej Konwencji, wejdzie ona w życie dziewięćdziesiątego dnia od dnia złożenia depozytariuszowi ich dokumentów ratyfikacyjnych.

Artykuł IX

1. Po wejściu w życie niniejszej Konwencji mogą do niej przystąpić, za zgodą Państw w niej uczestniczących, inne państwa przekazując depozytariuszowi dokumenty przystąpienia. Przystąpienie uważa się za wiążące po upływie dziewięćdziesięciu dni od dnia otrzymania przez depozytariusza ostatniego zawiadomienia o zgodzie na to przystąpienie.

2. Państwo przystępujące do niniejszej Konwencji zawiadamia depozytariusza o tym, który sąd arbitrażowy w tym państwie odpowiadający sądowi arbitrażowemu, określono w artykule II ustęp 1 niniejszej Konwencji, będzie rozpoznawał spory, przewidziane w artykule I tej Konwencji.

Artykuł X

Każde Państwo uczestniczące w niniejszej Konwencji może ją wypowiedzieć, zawiadamiając o tym depozytariusza. Wypowiedzenie nabiera mocy po upływie 12 miesięcy od dnia otrzymania tego zawiadomienia przez depozytariusza. Wypowiedzenie Konwencji przez Państwo nie dotyczy spraw, co do których w dniu wejścia w życie wypowiedzenia toczyło się postępowanie zgodnie z niniejszą Konwencją.

Artykuł XI

Depozytariusz będzie niezwłocznie zawiadamiać wszystkie Państwa, które podpisały niniejszą Konwencję i przystąpiły do niej, o dacie złożenia na przechowanie każdego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia, o dacie wejścia w życie Konwencji, a także o otrzymaniu przez niego innych zawiadomień, wynikających z niniejszej Konwencji.

Artykuł XII

Depozytariusz niniejszej Konwencji podejmie odpowiednie kroki w celu zarejestrowania Konwencji w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z jej Kartą.

Artykuł XIII

Niniejsza Konwencja zostaje złożona na przechowanie depozytariuszowi, który roześle należycie uwierzytelnione kopie Konwencji Państwom, które ją podpisały, i Państwom, które do niej przystąpiły.

Sporządzono w Moskwie, dnia 26 maja 1972 r., w jednym egzemplarzu w języku rosyjskim.

Z upoważnienia
Rządu Ludowej Republiki Bułgarii
T. Cołow

Z upoważnienia
Rządu Węgierskiej Republiki Ludowej
Vai Peter

3. Для стран, ратификационные грамоты которых будут сданы на хранение депозитарию после вступления в силу настоящей Конвенции, она вступит в силу на девяностый день, считая со дня сдачи депозитарию их ратификационных грамот.

Статья IX

1. К настоящей Конвенции после вступления ее в силу могут присоединиться с согласия стран-участниц Конвенции другие страны путем передачи депозитарию документов о таком присоединении. Присоединение считается вступившим в силу по истечении девяноста дней со дня получения депозитарием последнего сообщения о согласии на такое присоединение.

2. Страна, присоединяющаяся к настоящей Конвенции, уведомляет депозитария о том, какой арбитражный суд в этой стране, соответствующий арбитражному суду, указанному в пункте 1 статьи II настоящей Конвенции, будет рассматривать споры, предусмотренные в статье I этой Конвенции.

Статья X

Каждая страна-участница настоящей Конвенции может выйти из нее, уведомив об этом депозитария. Денонсация вступает в силу через 12 месяцев со дня получения этого уведомления депозитарием. Выход страны из Конвенции не затрагивает дела, находящиеся в производстве согласно настоящей Конвенции на день вступления в силу денонсации.

Статья XI

Депозитарий будет незамедлительно извещать все подписавшие настоящую Конвенцию и присоединившиеся к ней страны о дате сдачи на хранение каждой ратификационной грамоты или документа о присоединении, дате вступления Конвенции в силу, а также о получении им других уведомлений, вытекающих из настоящей Конвенции.

Статья XII

Депозитарий настоящей Конвенции примет соответствующие меры с целью регистрации этой Конвенции в Секретариате Организации Объединенных Наций в соответствии с ее Уставом.

Статья XIII

Настоящая Конвенция сдается на хранение депозитарию, который разошлет надлежащим образом заверенные копии Конвенции странам, подписавшим Конвенцию и присоединившимся к ней.

Совершено в городе Москве 26 мая 1972 г. в одном экземпляре на русском языке.

По уполномочию
Правительства Народной Республики Болгарии
Т. Цолов

По уполномочию
Правительства Венгерской Народной Республики
Вай Петер

Z upoważnienia
Rządu Niemieckiej Republiki Demokratycznej
G. Weiss

По уполномочию
Правительства Германской Демократической
Республики
Г. Вайсс

Z upoważnienia
Rządu Mongolskiej Republiki Ludowej
D. Gombazaw

По уполномочию
Правительства Монгольской Народной Республики
Д. Гомбазав

Z upoważnienia
Rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
M. Jagielski

По уполномочию
Правительства Польской Народной Республики
М. Ягельски

Z upoważnienia
Rządu Socjalistycznej Republiki Rumunii
G. Radulescu

По уполномочию
Правительства Социалистической Республики
Румынии
Г. Радулеску

Z upoważnienia
Rządu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich
M. Lesieczko

По уполномочию
Правительства Союза Советских Социалистических
Республик
М. Лесечко

Z upoważnienia
Rządu Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej
F. Hamouz

По уполномочию
Правительства Чехословацкой Социалистической
Республики
Ф. Гамоуз

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że wymieniona Konwencja jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 25 października 1973 roku.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. *J. Czyrek*